

Sousedský spor v éře nového zákoníku

VÁCLAV DRCHAL
redaktor LN

DENNÍ HLÍDKA

Jakýsi J. T. z Lipna nad Vltavou se v prosinci 2011 rozzlobil na souseda J. J. To se stává – rodiny se neshádně staly byly časté. Toho dne nicméně „po předchozí slovní rozepři s J. J. bez povolení vnikl do jím a jeho matkou M. J. užívajícího bytu, když otevřel neuzamčené vstupní dveře a vešel do chodby bytu, poté, co byl J. J. vytlačen na chodbu, bránil mu v uzavření vchodových dveří tím, že mezi dveře a práh strčil nohu, sílou dveře znovu otevřel a opětovně vnikl do chodby bytu až ke dveřím do obývacího pokoje, nedbal opakovaných výzev (...) k opuštění bytu, nakonec z něj byl vytlačen M. J. a odešel“.

Okresní soud v Českém Krumlově loni v únoru rozhodl, že šlo o přečin porušení domovní svobody (ve druhém odstavci) a vtíravému agresorovi za to vyměřil půlroční podmíněný trest. Ovšem československé krajské soudy tak černě neviděly a v říjnu řekl, že šlo o pouhý přešvih. S takovou bagatelizací však nesouhlasil nejvyšší státní zástupce, Nejvyšší soud mu dal před týdnem zcela za pravdu (7 Tdo 45/2013) a případ vrátil zpět na kraj k předělení.

Agresor pod vlivem svého přesvědčení o vložení reklamních letáků šel k bytu poškozeného, bezdůvodně ho osočil a opakovaně vnikl do jeho bytu

”

Nejvyšší státní zástupce předestřel: „Jestliže při materiálním pojetí trestného činu podle předchozího trestního zákona docházelo k vyloučení trestní odpovědnosti pachatele z důvodu absence materiálního znaku trestného činu jen výjimečně, tím spíše to musí platit pro absenci společenské škodlivosti při formálním pojetí trestného činu podle nového trestního zákoníku.“ Pak dodal, že „zjištění nedostatečné společenské škodlivosti činu lze učinit“ jen u případů, které provázejí mimořádné okolnosti, a tento konkrétní mezi ně nepatří.

Kdo hází letáky?

Také Nejvyšší soud neshledal na rozdíl od toho krajského žádné mimořádné okolnosti, které by agresora ospravedlňovaly. Krajský soud za ně považoval hlavně dlouhodobě špatné vztahy obou rodin a dospěl až k tezi, že ze strany obyvatele penetrovaného bytu šlo o „určitou spoluvinu na incidentu“.

Krajský soud argumentoval třeba tím, že útočník se k sousedům vydal kvůli podezření, že mu sok hodil do schránky reklamní letáky. Jenže podle Nejvyššího soudu se něco takového neprokázalo a byl to jediné sám agresor, „který pod vlivem svého přesvědčení o vložení reklamních materiálů (...) šel k bytu poškozeného J. J., kterého bezdůvodně osočil (...) a poté, co naopak tento poškozený neměl zájem se s obviněným o věci dít bavit, a (...) rozepři ukončil zavřením vstupních dveří bytu, sám svévolně opakovaně vnikl do bytu“.

Neobstál ani názor, že jednání „nemělo žádnou výraznou intenzitu, když incident trval jen krátkou dobu a (útočník) vnikl pouze do předního bytu“. Jenže podle Nejvyššího soudu „vnikl do chodby bytu opakovaně a přes odpor nájemníků, přičemž byt neopustil sám, ale musel z něj být vytlačen“.

Roztrhané Benešovy kalhoty

U LEDU Před 92 lety dostal legionář Čeřenský měsíc vězení za tvrzení, že Beneš za války zázračně zbohatl

Spor s Hradem prohrál hrdina Václav Čeřenský na celé čáře.

Odseděl si měsíc ve vězení, prosoudil jmění a za údajnou zbabělost byl degradován.

VÁCLAV DRCHAL

Legionář Václav Čeřenský byl velký kverulant. Dne 29. srpna 1920 měl v rokcycanské sokolovně přednášku a pustil se do vlády: „Ministři jsou vesměs lidé, kteří si chtějí pomoci, všechny paničky jejich nosí za 400 000 korun náhrdelníky, mají továrny a statky v cizině, které si za svého ministrování nakoupili a nakradli.“ Navíc vyprávěl, že „vláda nedala do 1. dubna tohoto roku ani krejcaru na dopravu legionářů do vlasti z toho důvodu, aby se legionáři nemohli účastnit voleb a udělati pořádek“.

Když se z publika ozval nespokojený hlas a vyzval ho – „jmenovat!“ –, Čeřenský prohlásil, že má na mysli hlavně Edvarda Beneše. Ministr zahraničí ho zažaloval a případem se na podzim začal zabývat okresní soud v Rokycanech. Šlo o nejsledovanější politický proces své doby, ve kterém coby svědci figurovaly elity tehdejší armády a politiky.

Čeřenský sliboval, že podá „důkaz pravdy“, ale neměl svědky. Při prohrál a to byl jeho konec. V souboji s Hradem (jako jeden z prvních zvolil pozdější častou taktiku kritizovat Hrad prostřednictvím útoků na Beneše) přišel o důstojnickou hodnost, dobré jméno i peníze a dnes je neznámou postavou (krátký portrét lze najít v knize *Čs. legionáři okresu Rychnov nad Kněžnou*), což je vzhledem k jeho nezpochybnitelné válečné chrabrosti škoda.

Lvi silou vzletel sokolím

Častolovického rodáka Čeřenského vyslal Sokol čtyři roky před válkou do carského Ruska a on tam pak vyučoval telocvik (v té době žila v Rusku asi stotisícová československá menšina). Hned v prvních dnech války se tehdy dvaatřicetiletý Čeřenský přidal k České družině (předchůdkyně legií) a 25. listopadu ho ruský velitel vyslal s tajným posláním do Čech (družina se tehdy pohybovala v rakouském Haliči u Tarnová).

Rakušané špionážní hned na začátku prosince chytili, ale díky falešnému pasu neskončil na šibenici, ale jen v zajateckém táboře v Kleinmünchenu u Lince. Za čtrnáct dní utekl, a jak po válce vzpomínal v novinách jeho bratr Josef, „přelhal za noci, za dne ukrýval se ve stodolách a stozích“. Pěšky přešel zimní Šumavu a přes České Budějovice dorazil před Vánoci naprosto vyčerpaný do Prahy. Zde starostovi Sokola Josefu Scheinerovi vyřídil, že na Rusi existuje Česká družina, a splnil tak svůj úkol. Scheiner to později u soudu

Ministr dr. Beneš žaluje majora Čeřenského pro urážku na cti.

(od zvláštního zpravodaje „Národní politiky“)
Z Rokycan, 29. listopadu.
Lénský deník zabývá se stupňováním politického postupu a za svého přítomnosti ministra dr. Beneše, který zřejmě vedle svého zvláštního zpravodaje dr. O. Kratochvíle, obléhaje Čeřenského dr. Duška navrhl, aby nedotavil se svědčev dr. F. Englš a dr. F. Englš vyšetřovat její předchůdkyni zpravodajem soudní zástupce ministr dr. B. Beneš. Vyhrozil si, rozhodnutí své oznámí během lépej...

Pisemný projev prezidenta Masaryka.

Slova ujal se po té zást. soudr. Slovese dr. Čeřenský, aby přednáší písemně prohlášení, které mu na jeho žádost o vztahu dr. Beneše ke správně fondů zahraničního finančního a politického zřízení republiky. Prezident píše:
Přesedkyně Krouský, odpovídám k Vašim otázkám a souhlasím, abyste jen podle potřeby v vhodnosti jakýkoliv učil. Dispozice peněz nahlela mne. Dr. Beneš v Paříži máti akci na celém kontinentě, je jím si podržel akci jen v Anglii a Americe. Dr. Beneš obdržel ode mne čas od času talet, kolik

potřeboval. Když jsem odjel do Rus v květnu 1917, odvezl jsem mu správu celého fondu. Po návratu svým do Ameriky zase jsem se finanční správy ujal sám. Připomínám, že dr. Beneš měl peníze své vlastní. On první finančně náske hnal ze svého a dával peníze na cestu do ciziny. Dr. Beneš ve skutečnosti vydržoval se za hranicí z vlastních prostředků.
Z O nesprávnosti finančních mluvíví soudnosti s práci dr. Beneše je veliká hrubost. Říká tak jako dr. Beneš žil stavěl ve liké myšlenka a pracoval ve všim soustě, tomu péze byly jen nutným prostředkem k svému cíli.

O politickém významu Čeřenský a Fričovní.

Proces proti Čeřenskému je otázkou vztahování odvození. Vnímá páde do vězení za hanobení a skandálníment které odědí se prozradit veřejně. ale řada jeho součovník, snad důležitější nežli on sám, šelhad zabitv bez trestu. Někdy však na všechny dojde a některé skutečně do vězení odloží. Na jinú Dispozice soudě všeho je číst a hádit, kterou chtějí bodit na dra Beneše. V nepříběhu

Na Benešovu obranu reagoval písemnou výpovědí prezident Tomáš G. Masaryk

REPRO: ARCHIV, MZM | KOLÁŽ SIMON / LN

Českoslovenští legionáři pochodují v červnu 1917 ke Zborovu. Spolu s nimi také Václav Čeřenský (1882–1927), který se legendární bitvy zúčastnil.

(šlo o jeden z následných sporů, ve kterých se Čeřenský snažil obhájit svoji čest) potvrdil s tím, že „na základě tohoto poselství dány byly Sokolům informace, aby se nestrachovali provést dezerci“. Nějakou dobu se z prozřítých útrap křísil u bratra. V únoru 1915 vyrazil zase na cestu. Pokusil se přejít švýcarské hranice a znovu skončil v zajetí. Ovšem zase utekl a přes Svýcarsko, Francii, Anglii a Skandinávii se v září dostal zpět do Ruska. Bojoval u Zborova, později působil v Rumunsku, domů do Čech se vrátil 5. března 1919.

Tady se stal zakladatelem a předákem jedné z legionářských organizací – konzervativní Družiny československých legionářů. Zjevně se cítil zneuznaným a brzy se stal kritikem poměrů, které v Československu panovaly.

Jmenovat!

Okresní soud v Rokycanech případ otevřel 5. listopadu 1920. Souchotičnár Čeřenský nepřišel (omluvil se ze všech čtyř jednání). Jeho advokát Dušek nicméně tvrdil, že žaloba necituje výroky klienta správně a dožadovat se nápravy. Velký rozdíl však v obou verzích nebyl, snad s výjimkou toho, že podle Duška Čeřenský nemluvil o tom, že si ministři majetek „nakoupili a nakradli“.

Po necelých třech nedělích zasedl soud znovu a nyní již došlo na svědky. Nejdřív vystoupilo 12 přímoých účastníků přednášky – průvodců Čeřenského i rokcycanských národních socialistů, kteří o urážkách padlych na přednášce informovali Beneše (ten měl ke straně blízko a v roce 1923 do ní vstoupil).

Za všechny lze uvést Václava Gottlieba, neboť to byl právě on, kdo na Čeřenského zakřičel, aby jmenoval: „Myslím, že jsem ho při-

vedl do rozpaků, neměl se k tomu hned. I vykřikl jsem podruhé a obžalovaný na to řekl: Když si přeješ jmenovat, tak je to ministr Beneš, který přišel do Paříže s roztrhanými kalhotami a dnes jest milionářem.“

Ministři jsou vesměs lidé, kteří si chtějí pomoci, všechny paničky jejich nosí za 400 000 náhrdelníky, mají továrny a statky

”

Výpovědi ostatních se příliš nelišily, a Čeřenský tak měl dokazovat, že kdyby chudý Beneš během války pozoruhodně zbohatl a nad to zdržoval návrat legií.

Já mám v Praze dva domy

Pak už přišly na řadu těžké váhy a jako první světově proslulý kaktusář a cestovatel Alberto Vojtěch Frič (*Karat Puká* neboli Dlouhý lovec).

Frič toho tvrdil spoustu, ale důkazy neměl. Předválečný Benešův kolega učitel z obchodní akademie Alois Jiráček měl například potvrdit, že si Beneš před válkou neustále půjčoval peníze. Ovšem Benešův advokát Krouský vzápětí podle *Národní politiky* nechal zaprotokolovat, že „Alois Jiráček je choromyslný“. A tak to bylo se všim. Když byl Frič dotázán na konkrétní jméno,

zpravidla tvrdil, že je z ohledu na tuto osobu nemůže prozradit.

Ostatní svědkové (včetně těch povolávaných obhajobou) nic nevěděli nebo se postavili za Beneše. Masarykův kancléř a předválečný advokát Přemysl Šámal dosvědčil, že Beneš a jeho žena Hana před válkou žádnými chudáky nebyli. Od Haniny tety Evy Šulcové prý mladý pár dostal 60 až 80 tisíc zlatých. Navíc si manželé vzali hypotéku a koupili ve Vršovicích dva činžovní domy. (Když Beneš odešel v září 1915 do emigrace a Hana seděla ve vazbě, o domy se mu staral právě Šámal.)

Benešův extajemník Antonín Kudrna líčil, jak žil ministr v Paříži skromně. To ve svém dopisu soudu potvrdil i Masaryk. Psal, že „Beneš obdržel ode mne čas od času tolik, kolik potřeboval“, ovšem dodával, že si vzal do exilu také své vlastní peníze (podle historika Antonína Klimka šlo o sedm tisíc korun) a navíc na odboj již před tím ze svého přispěl (asi čtyřmi tisíci). Sám Beneš před soudem souvisle nevystoupil a jen krátce svědky doplňoval.

Legionář a pozdější premiér Zdeněk Fierlinger poté vyvrátil, že by si Beneš, jak předtím tvrdil Frič, nechával příspěvky na rekruty vyplácené francouzskou cizineckou legií.

Předседа národních socialistů a nedávný ministr obrany Václav Klofáč zase odmítl, že by Beneš jakoli zdržoval (natož kvůli volbám) odplul legionářů z Vladivostoku domů: „Měl jsem v rukou veskeré snímky telegramů, jež odeslal dr. Beneš z Paříže do Vladivostoku.“

Poslední, čtvrté jednání soudu proběhlo 31. prosince 1920. „Živí“ svědkové už nepřišli, nicméně soud nechal přečíst protokoly pořízené na dálku. Ovšem ani ministr financí Ka-

rel Englš, ani jeho předchůdce (a také nástupce) Alois Rašín či příští agrárnícky premiér František Udržal v nich nic podstatného neřekli. Stejně jako legionářští generálové Josef Šnejdárk či Stanislav Čeček.

Toho dne padl rozsudek. Fričovu svědecký soud podle *Národní politiky* „nepřiložil víry pro jeho zřejmou předpojatost“, a naopak rozhodl, že Beneš „veskrze čestně sobě počínal“. Důkaz pravdy se nezdařil a Čeřenský „vyfasoval“ měsíc vězení za přešvih proti bezpečnosti cti.

Cesta do zapomení

Jak už se to tak odpůrcům Hradu stávalo, přicházely na ně pohromy v celých houfích. Hned v lednu 1921 ministerstvo národní obrany Čeřenského degradovalo. Mimo jiné kvůli údajné zbabělosti u Zborova. Mohlo se snad jednat o ojedinelé selhání, ovšem takové dva roky po válce vyřčené hodnocení pověstně statečného člověka (vyznamenáného Řádem sv. Jiří II. stupně, Řádem sv. Anny IV. a III. stupně, Československým válečným křížem atd.) působí podezřele.

Dne 28. dubna zaznamenal Čeřenský částečný úspěch, když mu krajský soud změnil rokcycanský měsíc vězení na měsíc podmíněně. Uložil mu však, aby se Benešovi omluvil, což legionář neudělal a nakonec do vězení musel. V červnu 1922 seděl na lavici obžalovaných znovu, tentokrát kvůli obvinění, že nevracel dluhy. Soud ho osvobodil, ale jeho jméno dál utrpělo. Navíc podle novinových zpráv prosoudil celé jmění.

Když 11. prosince 1927 Čeřenský zemřel, přinesly o tomtéž novin jen pár malinkatých článků.

Stará fúze, nový trest

Antimonopolní úřad letos v únoru uložil pokutu za to, že společnost v roce 2002 (!) nepožádala o povolení fúze

Je veřejným tajemstvím, že mnohé fúze se dříve v Česku nepředkládaly ÚOHS. Dnes to může způsobit potíže.

ARTHUR BRAUN
advokát

Nedávné rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ukázalo, jak snadno se mohou obchodní společnosti dopustit chyby.

V únoru 2013 ÚOHS uložil společnosti KAREL HOLOUBEK – Trade Group pokutu, být v relativně nízké výši 530 000 korun, za to, že v roce 2002 (!) nepožádala o povolení fúze.

Nejprve je nutno vysvětlit právní kontext: při akvizici (získání kontroly nad druhým podnikem) nesmí kupující v případě, že oba zúčastnění podniky společně dosahují určitého stanoveného obratu, vykonávat nad kupovaným podnikem kontrolu bez souhlasu ÚOHS (například hlasovat na valné hromadě). V České republice byl před vstupem do EU v roce 2004 tento společný obrat stanoven na velice nízké úrovni. A zvláště podměnka konsolidovaného celosvětového obratu kupujícího ve výši cca 80 milionů eur znamenala v Česku prakticky vždy, že transakci musí schválit antimonopolní úřad.

Spěch silnější než strach

V české „protikartelové komunitě“ je veřejným tajemstvím, že mnohé fúze, které v minulosti měly být předloženy ke schválení, nikdy před ÚOHS nepřišly. A to z důvo-

du vysokých sousedících nákladů, kvůli zjednodušení transakce nebo zkrátka kvůli prostému nedostatku času.

I když v roce 2003 proběhl v České republice historicky nejvyšší počet kontrol fúzí (239 oproti 57 v roce 2000), neodráželo to skutečný počet fúzí, které měly být předloženy ke schválení ÚOHS. Kupující v mnoha případech vykonávali kontrolu podniků bez „požehnaní“ antimonopolního úřadu.

Jejich obava z toho, že nestihnou fúzi uskutečnit v zamýšleném termínu, neochota vydat peníze za služby advokátů v souvislosti s přípravou fúze, jakož i vědomí, že drtivě většina fúzí (cca 98 procent) je stejně úřadem schválena, byly evidentně mnohem silnější motivy než strach z pokuty, byt teoreticky vysoké.

V rámci prošetřování zmíněného případu z roku 2013 (konkrétně

jde o provoz teplárny v jednom západočeském městě) úřad zjistil, že společnost získala kontrolu nad cílovým podnikem (nad teplárnou a jejím vedením) na základě vypůjčených akcí už v roce 2002, avšak požádala o schválení fúze až na základě smlouvy o pronájmu podniku, a to v roce 2010.

Úřad zdůraznil, že fúze neměla žádný zásadní negativní dopad na hospodářskou soutěž ani na spotřebitele. Sama fúze pak byla v roce 2010 bezpodmínečně povolena ve zjednodušeném řízení.

Z procesního hlediska je zajímavé, že uložením pokuty v roce 2013 za nepředložení fúze z roku 2002 úřad zdůraznil „dlouhodobý charakter“ takových pochybení. Původně zamýšlenou pokutu snížil o 20 procent, neboť postižená společnost přijala zodpovědnost za porušení svých zákonných povinností. Ačkoli většina správních deliktů

se promlčuje ve lhůtě čtyř let, zde úřad argumentoval, že protiprávní stav trval bez přerušení od původní akvizice dodnes.

Pozor na kostlivce

Eventuální zájemci o koupi českých společností by si pak v rámci akviziční due diligence měli nechat prověřit, zda české společnosti (resp. ti, kdo je v minulosti koupili) řádně splnili povinnosti související se schvalováním fúzí. Jinak si musí být vědomi rizika sankcí. Antimonopolní úřad se může o opomínuté povinnosti dozvědět i se zpožděním: v případě společnosti KAREL HOLOUBEK – Trade Group to bylo v rámci jiného řízení o povolení spojení (zahájeného v roce 2010). Takže pozor: kostlivci ve skříni nemusí být promlčeni.

Autor (* 1966), advokát, je partnerem kanceláře bpv Braun Partners